

Antakya'daki Şeyh Yusuf Hekim Ziyareti ve toplumsal aidiyet bağlarını güçlendirmeye katkısı

Zamanın ötesinde iş gören iyileştirme mekanları olan ziyaretler, aslında Akdeniz bölgemizin kıyı kesimlerinde yaşayan Arap Alevi toplumunun kültürel kurgusundaki farklı zaman anlayışına işaret eder. Buna göre, kuşakların yaşamını sürdürdüğü bu mekanda toplum değişimlere, ölüm ve doğuma tabidir, kuşaklar gelip geçer, ama kültürün temel taşlarını oluşturan öğeler, değişmez ve sarsılmaz bir şekilde, mekanda sürekliliğini korur. İşte Şeyh Yusuf Hekim ziyareti de, Hatay'ın Harbiye ilçesindeki mekanında, toplumun hastalık-sağlık perspektifini, değişmez ve şaşmaz bir güvenilirlikle, her kuşakta yeniden inşa etmektedir. Özetle, sürekli mesleki gelişimin akışına kapılmış, fani alopatik tıp uygulayıcılarının aksine, Şeyh Yusuf Hekim'in bir parçası olduğu iyileştirme yönteminde, iyileştirici açısından, zaman durmuştur.

Şeyh Yusuf Hekim bizim içinde yaşadığımız, ölüm ve yaşam döngülerinden oluşan, temel kuralın değişim olduğu bu alemin ötesinde bir yerlerden, çare arayanlara yardım etmektedir. İçinde bulunduğu boyuttan, bizim içinde yaşadığımız boyuta müdahale etmeye, hizmet vermeye devam etmesinin nedeni, ona inanan insanlara beslediği sadakattir. Anlatılan öykülere bakıldığında, mesleki kudretinin ve karakterindeki sağlamlık ve iyiliğin ötesinde, zamanın durduğu bu boyuta geçmesini sağlayan güç de, bu adanmışlık ve şaşmaz doğruluk hali olmuştur. Bu sunuşta, insanların ziyaretle kurduğu ilişkinin toplumsal aidiyet ve toplumsal kodları bilme noktaları açısından belirleyici dinamiklerine; Bu çerçevede, yörede ziyaretle ilgili anlatılan öykülerin üstlendiği fonksiyona değineceğiz. Yöre insanları, "neden hasta olduğumuzda ziyarete gidiyoruz?" sorusunu nasıl yanıtlıyor? Ziyaretten şifa bulma pratiğine verilen farklı anlamlar, toplumun kendi içinde hangi gerilim ve ayrışma noktalarına işaret etmektedir? Bu soruları da, kısaca tartışmaya çalışacağız.

Burada amacımız, kimliğini ve aidiyetini çok önemseyen, ama bir yandan pratikte son derece yeniliklere açık ve modern bir hayat süren Arap Alevi toplumunun bu sağlık uygulamasını olabildiğince "içeriden" bir bakışla, anlaşılır bir çerçeveye oturtmaktır. Anlamak, iletişime geçmenin bir ön koşulu olduğuna göre, tıp uzmanlarının sağlık ve iyileştirme konularında, bu popülasyonla işlerliğe sahip bir iletişime girebilmesi için, böylesi bir bakış faydalı olacaktır. İnsanlar bir sağlık uygulamasını yüzlerce yıldan beri sürdürüyorsa, bu iyileşme bilgisini kuşaktan kuşağa aktarıyorsa, iş görme biçimini anlamak ve deneylerle kanıt toplamak mümkün olmasa da, bu uygulama kendine has yöntemlerle bu insanların işine yarıyor demektir. Ayrıca, tüm sağlık uygulamalarının pragmatik faydalar dışında, kültürel anlamları ve oluşturdukları bağlar da vardır. Zira sağlık, hiçbir zamanda, yerde ve hiçbir toplumda, sadece mekanik, fizyolojik bir konu olmamıştır.

Ölüm, doğum, acı ve iyileşmenin hazzıyla, bedenini kendini yenileme kuvvetiyle yakın ilişkisi dolayısıyla, sağlık konuları her zaman kültürel anlam taşıyıcılarının önde gelenleri arasında olmuştur. Ayrıca, her insan hastalık durumunda, hamilelik, ergenlik, yaşlılık gibi bedensel değişim durumlarında, toplumun ve çevresindeki insanların yardımına gereksinim duyar. Bu nedenle de, sağlık her zaman toplumsal bağların ve sadakatlerin sınıandığı bir alandır. İnsanlar arası dayanışmanın kültüre has biçimlerinin pratikte kendini gösterdiği dönemler, daha çok hastalık, ölüm, doğum gibi hallerin ortaya çıktığı zamanlardır. Hem hasta, hem hizmet verenler açısından, içinde buldukları kültüre ve somut koşullara uygun şekilde, doğru şekilde şifa arama ve yardım sunmayı bilmek büyük önem taşır. İşte bu genel saptamaları, Şeyh Yusuf Hekim Ziyareti'nden medet ummanın somut örneğinde, bir kez daha gözden geçirmek ve değerlendirmek istiyoruz.

Şeyh Yusuf'un ünü Türkiye sınırlarının dışına taşmıştır. Antakya'daki çeşitli görüşmelerde de belirtildiği gibi, günümüzde bu ziyaret sırf Adana, Mersin, İskenderun gibi çevre illerden değil, Ortadoğu ülkelerinden, özellikle de Suriye'den ziyaretçi çekmekte, Oradaki ünü dolayısıyla, modern tıptan çare bulamayan hastalar ve yakınları sırf ziyarete gidebilmek için ülkemize gelmektedir. Edip Kızıldağlı'nın 60lı yıllarda yazdığı kitabında belirttiği gibi, bir ziyaretin başarısı, ne kadar uzaktan ziyaretçi çektiğiyle ölçülüyorsa, Şeyh Yusuf Hekim ülkemizin en başarılı sağaltma ziyaretleri arasında sayılabilir. Ayrıca, örn. yine Arap Alevilerce sık ziyaret edilen, çocuğu olmayan veya ölen kadınların gittiği Mutlu Dede Türbesi, suyla karıştırılıp içilen mezar toprağının baş ve mide ağrılarını iyi geldiğine inanılan Gafur Baba Türbesi, , özellikle cin çarpmasına uğrayan ve konuşamayan kişilerin geldiği Hasan Dede Türbesi gibi ziyaretlerin aksine, Şeyh Yusuf Hekim her çeşit hastahğı iyi edebilir. Şey Yusuf Hekim, hem rüyalarında hastaları ameliyat eden, urları kesip alan bir cerrahdır, hem sakat ya da felçli kişileri iyileştirdiği görülmüştür, hem gözü bozuk hastalara görme yetisi kazandırdığı, hem de genetik bir hastalık olan orak hücre anemisi krizlerinin gecikmesini sağladığı, hastanın alyuvar sayımından daha iyi sonuçlarla çıkmasına katkıda bulunduğu, anlatılan öykülerden bilinmektedir. Ruh hastalarında, sara krizlerinde, şiddetli baş ağrısı ve migren sorunlarında çözüm sağlamaktadır. Yani Yusuf Hekim ziyareti, belli bir hastalıkta uzman bir ziyaret değildir, adeta tam teşekküllü bir hastane gibi, her çeşit sağlık sorunu olan inanca kişiye hizmet verebilmektedir.

Şeyh Yusuf Hekim'in kimliğine ilişkin rivayetler

Sunuşumuzun sınırları gereği, burada Şeyh Yusuf Hekim Ziyareti'nin mucizelerine ilişkin, yörede yaygın olarak anlatılan öykülerin aktarım ya da analizine girmeyeceğiz. Aynı şekilde, örneğin Doktor Edip Kızıldağlı'nın "Halk Hazineleri (İnançlarımız)" Kitabında da geniş yer verilen, bu ziyaretin aslında bir Asklepios Kompleksinin kalıntıları üstüne inşa edildiği, Antik Yunan'dan ve belki daha da öncesinden beri süre giden bir iyileştirme sistemini devam ettirdiği tartışmasına da girmeyeceğiz. Hem Dr. Kızıldağlı'nın bu eseri, hem de "Eski Mısır'dan beri süreklilik içinde aktarılan tıp

bilgisi" kavramları, daha ayrıntılı bir çalışmayla değerlendirilmesi gereken konulardır. Ancak bu çalışmamızda yine de, kısaca Şeyh Yusuf Hekim'in kimliğine ilişkin rivayetlere değinmek istiyoruz, zira bu anlatılar, burada savunduğumuz, toplumun kutsallık attığı kişiler yoluyla değerlerini aktarması ve toplumsal dayanışmayı desteklemesi tartışmasına katkıda bulunur niteliktedir.

Şeyh Yusuf Hekim'in kökenleri ve hekimliği nasıl öğrendiği konusunda, çelişkili rivayetler mevcuttur. Dr. Edip Kızıldağlı, Yavuz Sultan Selim tarafından Antakya'ya subaşı olarak atanan ve burada Zincirli Medrese'yi kuran, üç hastane açan Ömer Ağa isimli bir Osmanlı idarecisinden bahsetmekte, bu Ağa'nın bir mucize eseri dünyaya gelen kör çocuğunun Hekim Davudu Antaki olduğunu belirtmektedir. Edip Kızıldağlı'nın aktardığı rivayete göre, Yusuf Hekim işte bu kör çocuğa arkadaşlık ve rehberlik etmesi için aileye alınan, Harbiyeli Yusuf adında bir çocuk idi. Alim bir hekim olan Muhammet Şerif, bu iki çocuğu yanına alarak yöredeki Eskülap mabedine kapanmış ve orada, iki arkadaşı yetiştirmişti. Dr. Kızıldağlı, zamanında Yusuf Hekim'in Harbiye'de, yol kenarında bir dükkânı olduğundan, sağlığında da çeşitli kerametler gösterdiğinden, ama esas kıymetinin öldükten sonra anlaşıldığından bahsediyor ve bu bağlamda, hocası Prof. Süheyl Ünver'in, "insana hekimlik diploması öldükten sonra verilir" sözünden dem vuruyor. Edip Kızıldağlı, bu iyileştirici ziyareti bir hurafe olarak bir kenara itmektense, burada yatan meslektaşını kıymetli bir hekim olarak takdir etmekte ve onu antik Yunan'dan beri uygulanan şifalı su tedavisi, toprak tedavisi, rüyalarda iyileştirme gibi yöntemlerin başarılı bir uygulayıcısı olarak görmektedir.

Oysa, yörenin turistik zenginlikleri üstüne bilgi veren pek çok broşüre, internette bulunan çok sayıdaki Alevi-Bektaşî haberleşme sitesine göre, Şeyh Yusuf Hekim Antakya'ya 15. yy'da Lazkiye'den göç etmiş ve yaşamı boyunca insanlara şifa dağıtmış bir ermiş hekimdir. Yörede derlediğimiz sözel anlatılarda da, bu daha popüler kaynaklarda olduğu gibi, şeyh Yusuf Hekim'in Davudu Antaki'nin arkadaşı değil, hocası olduğu vurgulanıyordu. Bazı kaynaklara göre, (örn. Zafer Sarı, "Çağlar İçinde Harbiye, 1986), 1400'lü yılların başında babası ile Lazkiye'den Harbiye'ye göç etmiş, burada Şeyh Muhammed Kebir'den ders almıştır ve kendini insanları iyileştirmenin yanı sıra, öğrenci yetiştirmeye adanmıştır. Daha sonra özellikle tezkeresiyle bilinen Davudu Antaki de, bu öğrenciler arasında en ünlüsü olmuştur.

Demek ki, bütün anlatılarda bir şekilde Yusuf Hekim ve Davudu Antaki arasında bir bağ kurulduğunu görüyoruz. Ortaklaşılabilir bir diğer nokta, hocasının Şeyh Muhammed Kebir olduğu ve yaşamının büyük kısmını, mütevası yaşam koşullarında, Harbiye'de geçirdiğidir. Şeyh Yusuf Hekim, gezgin bir hekim değildir, anlatılara göre, sağlığında da, ondan şifa dileyen hastalar, hem evi, hem muayenehanesi olan küçük ev ve dükkânına gelirdi. Yöredeki yaygın anlatıya göre, yöredeki en bilge hekim olmanın yanı sıra, Yusuf Hekim dokumacılık yapan ve dokumalarını küçük dükkânında satan bir zanaatkar idi.

Neden Şeyh Yusuf Hekim günümüzde bu kadar rağbet görüyor?

80'li yıllarda, yeni bir ılımlı İslam dalgasıyla beraber, Aleviliğin çeşitli kollarının da, mensupları tarafından daha fazla benimsenmeye başlandığı, yerel ve dini kimliklerin mensuplarının hayatında ve bireysel varlıklarını şekillendirmede giderek önem kazandığı çok konuşulmuş bir olgudur. Antakya ve çevresinde de, çeşitli ziyaretlerin yeniden inşa edilmesi, hatta hiç ziyaret olmayan yerlerde birdenbire türbeler türemesi, bu dönemde başlamıştır. Ancak, yöredeki bütün ziyaretler arasında, Şeyh Yusuf Hekim'in hiçbir dönemde azalmayan bir popülaritesi vardır. Bu ziyaretin iyileştirme gücü etrafında dönen anlatılarda, özellikle vurgulanan iki nokta göze çarpmaktadır:

a) Şeyh Yusuf Hekim, tıp ilminin çözümünde çaresiz kaldığı sorunlarda devreye girmekte ve çare bulmaktadır. Anlatılarda, derdi olan kişinin ziyaretten önce pek çok hastane ve doktora gittiği, tüm teknolojik donanıma ve tetkiklere rağmen tıbbın cevapsız kaldığı vurgulanmaktadır. Şeyh Yusuf, hiçbir alet ve görüntüleme sistemi kullanmadan, başka bir boyut ve bakıştan, sorunu görebilmekte ve genellikle elleriyle, en fazla bir bıçak kullanarak, başarılı ve acısız bir şekilde (üstelik hiçbir narkoz yöntemi kullanmadan) sorunları çözmektedir. Anlatılar, geleneksel, toplumsal bilginin modern teknoloji ve yöntemlere üstünlüğüne işaret ediyor olabilir. Böylece, bu anlatılarla yerel bilginin işe yararlığı ve bu kültürel hazineye inanmanın insanlara bir fayda sağladığı kanıtlanıyor olabilir.

b) Anlatılarda, sadece gerçekten saf ve temiz bir yürekle Şeyhin karşısına çıkan, iyileşmeyi hak eden kişilerin (ki çocukların iyileştirildiği örnek çok sayıdadır) iyileştiği vurgulanmaktadır. İyileşme başarısı, bir yandan dileği ziyarete taşıyan kişinin niyetiyle, ruh temizliğiyle de yakından bağlantılıdır ve istemeyi bilmek, doğru şekilde şeyh'e yaklaşmak burada belirleyici rol oynamaktadır. Zira hastanın karşısında, sadece bedenini gören bir doktor ve kimyasal değerleri, elektromanyetik hareketleri ölçen cihazlar yoktur. Şeyh Yusuf Hekim, hastanın tabiri caizse, ruhunu görmektedir. Bu durumda, başarı anlatıları, bir yandan kültürün bilgisine malik olmanın ve toplumun geleneksel iyileştirme bilgisinin korunması altına girmenin faydasını anlatırken, bir yandan bireyin bu yapının içindeki yere layık bir toplum üyesi olduğunu da vurgulamaktadır. Böylece, topluma ait olmanın ayrıcalıklarından faydalanmak için, bireylerin üstünde hem niyet, hem eylem açısından iyi olma baskısı da kurulmaktadır. Birey, ziyaret yardımıyla iyileşmeyi başardığını anlatırken, bu ruh temizliği ve layık olma haline vakıf olduğunu da göstermektedir.

Böylece, diyebiliriz ki, toplum iyileşme amacıyla şeyh Yusuf Hekim ziyaretini kullanarak, kendi geleneksel bilgisinin sürdürülmeye ve aktarılmaya değer olduğunu kanıtlamakta, aynı zamanda birey, bu iyileşme yönteminin işine yaradığını göstererek ve anlatarak, bu toplumun üyesi olmaya değer olduğunu göstermektedir. Demek ki, iyileşme amacıyla ziyaretten faydalanmanın ve başarı öykülerinin, birbirini besleyen bir işlevi olduğunu söyleyebiliriz. Şüphesiz bu saptama, bölgedeki tüm iyileşme ziyaretleri için geçerlidir, ancak bunların en meşhuru olan Yusuf Hekim, özel konumunu en fazla başarı öyküsü toplayan mekan olmasına borçlu olabilir.

Yusuf Hekim Ziyareti ve Ziyarete başvuru yoluyla iyileşme etrafında dönen tartışmalar

Şeyh Yusuf Hekim Ziyaretine başvurmak konusunda, 2006 yılında internetteki bir Alevi Forumunda gelişen bir tartışma, cemaat üyelerinin bu şifa arama yöntemine yaklaşımları arasındaki çatışma noktalarını göstermesi açısından ilginçtir. Forumdaki tartışmaya, ifadelerine göre Hatay bölgesinde yaşamakta olan 4 kişi, ve başka yörelerin Alevi kültüründen gelen 1 kişi katılmıştır. Samandağlı bir katılımcı, ziyaretlerin bir toplumsal güç ve

beraberlik sembolü olduğunu savunmaktadır. Bu tartışmacıya göre, Allah herkese şahdamarı kadar yakındır ve yüce bir makamdan şife dilemek için türbeye gitmek, Allah kişinin sesini duysun diye yüksek bir dağın tepesine çıkmak gibidir, yerin etkisi kişinin maneviyatı üzerindedir; türbe varlığıyla, şifa dileyenin inanç ve iman gücünü artırmaktadır. Öte yandan, kutsal ve uhrevi işlevlerden ziyade, ziyaretlerin bir toplumsal dayanışma alanı ve birbirinin sorunlarına duyarlılığı artıran bir “ortak bölge” olduğu da vurgulanmaktadır. Harbiye yöresinden bir katılımcı, şöyle demektedir:

. . . Şifa dilemek için türbeye gitmeye gerek yok. O, bizi her yerde ve her durumda duyabilir. Ancak bazı sosyal içerikli konular var, örneğin bizim gittiğimiz yerde bağış yapabiliyordunuz. Para, giysi, yemek, eşya ve benzeri şeyler bağışlayabiliyordunuz, bunlar daha sonra toplanıp civarda ihtiyacı olan insanlara dağıtılıyordu. Benim beraberinde gittiğim kişiler dileklerini belki evde de dileyebilirlerdi ama ihtiyaç sahibi insanların varlığından ancak türbeye gittiğimizde haberdar olduk. Yani, türbe ziyaretinin sosyal açıdan önemli olduğunu söyleyebilirim.

Hatay bölgesinden gelen üçüncü tartışmacı, kendi ailesinde tamık olduğu bir başarı öyküsünü aktararak, ziyaretin iyileştirme gücü ile, şifa dileyenin inanç gücü arasında bir bağlantı olduğuna işaret etmektedir:

. . . Antakya/Harbiye'de Şeyh Yusuf El-Hekim ziyareti burada en çok bilinen ziyaretlerden biridir. oraya gerçekten inanarak gittiğiniz zaman faydasını görürsünüz. ör: amcam kızı gözlerinden rahatsızdı. 2 gün Ziyarete kaldılar. gece uyurken Şeyh Yusuf El-Hekim ruyasına girip tedavi etmiş.. saçma gelebilir size. ama amcam kızı kucuktu bu olay olduğunda uyandıgı zaman gözlerinde acı hissetmiş ama daha iyi gördüğünü söylemiş amcama. ve gerçekten o günden sonra gözlük takma ihtiyacı duymadı...bazılarımıza saçma gelebilir.. ama ben inanıyorum. ilk başta dediğim gibi tamamen İNANÇ meselesidir. insan inandıktan sonra yapamayacağı/olmayacak şey yoktur (mahir)

Ancak, Orta Anadolu'dan bir tartışmacı, ziyarete gitmenin İslamın ilkelerine aykırı olduğunu ve Allahın gücüne ortak getirmek anlamına geldiğini savunmakta ve bu pratiği şöyle yargılamaktadır:

Böyle Bir inanç ve iman gücü İslamda yoktur. İslam; sadece Allaha yakınlık kurmayı, Sadece Allahın Yardım edeceğini, sadece Onun Karanlıklardan aydınlığa çıkaracağını, yol gösterici olananın Sadece O olduğunu, sadece Onun şefaatinin olduğunu, ve sadece onun koruyucu olduğunu, Onun yarattıklarının böyle niteliklere sahip olamayacağını bildirir. Allahın sisteminde Asla değişiklik göremesiniz. Allah fitratı gereği bahsettiğiniz kişinin gözlerini sorunlu olarak yaratmışsa, bu sorunu kendisine faydası olmayan yarattığı ve canını aldığı bir ölü değil ancak ve ancak yine Kendisi giderir. Böyle bir durum o kişinin psikolojik rahatsızlığını gösterir (zahir)

Buna karşın, yine Antakya'dan bir tartışmacının, niye Şeyh Yusuf Hekim Ziyareti'ne gittiğine yönelik açıklaması şöyledir:

Evlialardan şifa istemek, devlet dairesinde tanıdığın olması gibi bişey. Tanrı, onu nasıl düşündüğünüzle ilgilenecek kadar ego sahibi değildir! Ancak dileğinizdeki saflığınızı, dürüstlüğünüzü önemser... Bu noktada, siz dileğinizi, türbeden, taştan, topraktan vb herhangi bir şeyden isteyebilirsiniz! Ve göğşe inanan bir adem oğlu gibi, havaya suya toprağa, insana inanıp, dua edebilirsiniz... Tanrı, sizin o anda ki isteğinizde, kimden istediğinize değil, nasıl istediğinize önem verir!... türbelerde yatanlar Allah tarafından sevilen kullardır ve biz onlara daha yakın olduğumuzu düşünerek onlardan isteriz dileklerimizi.. ama önemli olan iç' tir. içimiz amacımız temiz ise bence kimi neyi kimden istemişiz dilemişiz hiç sorun değil..(ankh)

Tartışmalardan anlaşıldığı gibi, burada ziyaretlerin toplumu birleştirici ve toplumsal dayanışmayı destekleyici rolüyle beraber, kişinin daha yüce bir kudretle nasıl ilişki kurduğunun belirleyici olduğu vurgulanmıştır. Kişisel inanç ve ruh saflığı, iyi sonuç alma açısından geçerli kriterler olarak öne sürülmektedir. Burada durmuş bir zaman boyutundan, almakta olan zamana olumlu müdahalede bulunan ermiş bir topluluk üyesi, adeta tanrı ile cemaat mensupları arasında bir aracı rolü üstlenmektedir, iyileşme işlemini Yusuf Hekim gerçekleştirse de, bu dünya üstü iyileştirme gücünün Tanrı'dan geldiği varsayılmaktadır. Farklı zaman boyutları (durağan zaman boyutu-değişimin sürettiği zaman) arasında iş gören ermiş hekim, mekan açısından da hareketsizdir ve ölümünden sonra da, yaşamını sürdürdüğü mekanda hizmet vermektedir. Vurgulanan kudretin, “değişmez ve hareketsiz olma” haliyle de bir bağlantısı olduğu düşünülebilir. Bu, kültürün ve toplumun durağanlık arzusu- değişime direnme çabası ile de bağlantılı görülebilir. Ancak, daha kaderci bir noktadan hareket eden ve başka bir bölgenin kültüründen gelen tartışmacı, boyutlar arası bu bağlantıyı yargılamakta ve Allah ile insan arasındaki ilişkilerde araçlara yer verilmemesi gerektiğini savunmaktadır. Bu yaklaşımın, insanın Allah karşısında tamamen tabi ve pasif kaldığı bir kutsal olan-dünyevi olan anlayışına işaret ettiği de söylenebilir. Mutlak güç karşısında insanın aracı kullanma, adeta devlet dairesinde ona ayrıcalık tanıyacak bir hemşeri arayışına girme çabasını, belli ki, bu tartışmacı en yumuşak tabirle akıldışı bulmaktadır.

Sonuç

Ülkemizde tüm vatandaşlar, modern bilim ve teknolojinin nimetlerinin kıymetini bilmekte, yaygın sağlık ocakları ağı ve yerelde iyi işleyen hekimlik uygulamaları sayesinde, sağlık sorunlarını modern tıbbın çözümleri çerçevesinde giderebilmektedir. Bunun yanı sıra, hem metropollerde, hem perifer bölgelerde, belki bin yıllardır sürdürülmekte olan şifa geleneklerinin, tüm canlılığıyla toplumsal ilişki ağındaki yerini koruduğunu görüyoruz. Modern tıbbın bu gelenekleri ortadan kaldırılması gereken rakipler gibi görmemesi, kültürlerdeki yerini görmezden gelmemesi, alopantik tıp uzmanlarıyla, onların iyileştirme bilgisine başvuranlar arasındaki ilişkinin gelişmesine, karşılıklı güven ve açıklığın artmasına katkıda bulunabilir. Şeyh Yusuf Hekim Ziyareti örneğinde görüldüğü gibi, bu şifa merkezlerinin sadece iyileştirme ötesinde toplumsal işlevleri vardır ve sosyal dayanışma, kültürel bilgi aktarımı, genç kuşaklara ahlak bilgisinin aktarılması gibi önemli fonksiyonlar da, bunların arasındadır. Ayrıca, insanlar ziyareti tek ve mutlak bir iyileşme yolu olarak görmemekte, çeşitli sağaltma yöntemlerini bir arada kullanmakta ve burada bir çelişki yaşamamaktadır.

Öyleyse, özellikle insanların iyileştirme sistemlerinden beklentilerini anlama, sağlığın toplumsal yaşamdaki rolünü daha iyi kavrama, insanlar arası işbirliği ve sadakat işleyişlerini nasıl etkilediğini görme ve böylece, sağlık hizmetlerini verirken bu önemsenen etkileri daha fazla hesaba katma açısından, modern tıp dışı sağaltma yöntemlerinin çerçevesini daha iyi bilmek modern tıp uzmanları için de faydalı olabilir.

Hastalarla ilişki kurma, mekansal ve işleyişe dair düzenlemeleri yapma, koruyucu sağlık hizmeti, test tarama ve sağlık eğitimi sunma gibi noktalarda,

sağlık uzmanlarının iyileştirici ziyaretlerden öğrenecekleri olabilir. Örneğin, bir ziyaret ya da iyileştirici şeyhin belli bir ücret tarifesi olmaması, aslında gelenlerden asla bir ücret talep etmemesi gerekliliği, verilenlerin ancak hastanın gönlünden kopan bir hediye olması şartı, sağlık hizmetlerinin ticarileştirilmesi konusunda insanların duyarlılığına işaret etmektedir. Şeyh Yusuf Hekim belki bu nedenle, geçimini sağladığı esas alan dokumacılık olan bir usta hekim olarak anlatılmaktadır. Topluların, iyileştiricilere yüklediği özveri dolu kutsallık rolü, sağlık konusuna atfedilen büyük önemin vurgusu olabilir. Bu önemin bilincinde olmak, hekimlerin mesleklerinin bir ayrıcalık değil, büyük bir toplumsal sorumluluk olduğunu hatırlamalarını sağlayacaktır. Bu nedenle, Dr. Edip Kızıldağlı'nın Şeyh Yusuf Hekim'i bir meslektaş olarak hürmetle selamlaması da, şüphesiz bizim onu saygı ve sevgiyle anmamıza vesile olmalıdır.

Kizilca Yürür